

Motion till Lidköpings kommunfullmäktige,
2016-05-30

Motion om sjysta villkor och vita jobb vid kommunal upphandling

Lidköpings kommun och de kommunala bolagen upphandlar ett stort antal tjänster och för många miljoner varje år från privata företag. Kommunen står inför en framtid med stora investeringsobjekt och en stor investeringsvolym. Upphandlingarna berör mängder av verksamheter och sträcker sig från byggprojekt, teknikstöd, material och varor. Som en större upphandlare har vi stor betydelse för lokala företag. Villkoren i våra upphandlingar får också konsekvenser för företagens anställda.

Idag förekommer i samhället en ekonomisk brottslighet och missbruk av arbetsrättsliga villkor. Konsekvensen blir många gånger att seriösa företag inte kan konkurrera med oseriösa företag på lika villkor. Människor i en utsatt situation utnyttjas som arbetskraft med dåliga arbetsvillkor.

Den kommunala upphandlingen har ett ansvar att vid upphandlingar säkra hög kvalitet och gynna seriösa företag samt understödja en arbetsmarknad där de anställda erbjuds löner och anställningsvillkor som överensstämmer med gällande kollektivavtal. Det är kommunens ansvar som upphandlare att ställa krav på de upphandlade utförarna och att följa upp så kraven uppfylls

För att uppnå dessa krav så krävs det en tydligt social inriktning på de kommunala upphandlingsbesluten och att upphandlingarna hålla sig inom ramarna för LOU (Lagen om Offentlig Upphandling) och Lavallagen. Det finns ett utarbetat verktyg som kallas Vita Jobb-modellen och som lever upp till kraven. Modellen syftar till att vid upphandlingar motverka ekonomisk brottslighet och främjar ett hållbart företagsklimat för seriösa företagare. Den syftar också till att förbättra anställningsvillkoren för anställda i de företag som vi köper ifrån.

”Vita Jobb-modellen” har utarbetats som ett samarbetsprojekt mellan ett antal fackliga organisationer inom sektorer som är speciellt utsatta för konsekvenserna av svartarbete. En handbok tar rättsliga möjligheter för offentliga myndigheter och organ att agera för att förebygga, upptäcka och åtgärda svartarbete och ekonomisk brottslighet. Det finns praktiska tips på hur man kan upptäcka osund anbuds konkurrens, bland annat avvikande nyckeltal. Arbetet med införande av modellen förutsätter också en utbildningsinsats för den personal som upphandlar. Modellen har börjat användas inom flera kommuner i Sverige.

Vita Jobb-modellen bygger på fyra grundpelare:

- Upphandlingsunderlagen ska utformas så att företagen som får offentliga uppdrag måste betala sina anställda i enlighet med kärnan i de kollektivavtal som redovisas i upphandlingsunderlagen. Det bör observeras att detta inte innebär regelrätta krav på kollektivavtal. Sådana krav är inte tillåtna. Däremot ska företagen följa kärnan i de aktuella branschavtalen så som de definieras i Lavallagen, under upphandlingsperioden.
- Huvudentreprenören ansvarar för underentreprenörer som också ska följa reglerna om löner och anställningsvillkor i enlighet med de ovan beskrivna principerna.
- Företagen skriver under på att brott mot regelverken utgör uppsägningsgrund och grund för skadeståndsanspråk från kommunens sida.
- Företagen öppnar sig för kontroller där företrädare för kommunen kan kontrollera hur företagen lever upp till kraven i kontraktet mellan kommun och företag.

Med hänvisning till ovanstående föreslår vi kommunfullmäktige besluta:

Att Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda hur Lidköpings kommun kan anpassa och utveckla metoden "Vita Jobb-modellen" så att vi får ett samlat system för krav vid upphandlingar som bidrar till bättre arbetsvillkor på arbetsmarknaden.

Claes-Göran Borg (v)

Mattias Pettersson (v)

Ann-Carin Landström (v)

Jenny Hallström (v)